ข้อถกเถียงความเป็นชนพื้นเมือง (Indigeneity)

ต้นเหตุของนิยาม Indigeneity

ความหมายของ “คนพื้นเมือง” (indigenous people) ในปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง อธิบายว่าชนพื้นเมืองที่มีบรรพบุรุษอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นมาก่อนการตั้งถิ่นฐานหรือการกำหนดเขตแดนของรัฐสมัยใหม่ ชนพื้นเมืองมีสิทธิในการธำรงรักษาประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สถาบันทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของตนไว้ รวมถึงสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในถิ่นที่อยู่ที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ (Sarivaara et al., 2013) คำนิยามดังกล่าวมีรากมาจากรายงานของ José Martínez Cobo เมื่อปี ค.ศ. 1986 ซึ่งอธิบายคำว่า “ความเป็นชนพื้นเมือง” (Indigeneity) หมายถึง ชุมชนและผู้คนพื้นเมืองที่ยังคงมีสายสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์อย่างต่อเนื่องกับสังคมก่อนการล่าอาณานิคม ซึ่งพัฒนาขึ้นบนพื้นที่ที่ผู้คนเหล่านั้นอาศัยอยู่ และถือว่าตนเองแยกตัวออกจากโครงสร้างทางสังคมอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันในพื้นที่นั้นอย่างชัดเจน มูลเหตุที่ทำให้นิยามความหมายนี้เนื่องมาจากปัญหาการทำลายวิถีชีวิตของคนพื้นเมืองซึ่งถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนภายนอกและระบบทุนนิยม ทำให้เกิดการตื่นตัวเพื่อป้องกันและคุ้มครองวิถีชีวิตของคนเหล่านั้น

รายงานของ José Martínez Cobo ได้รับการยอมรับจากคณะอนุกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันการเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองชนกลุ่มน้อย ทำให้เกิดแนวปฏิบัติและมาตรการสำหรับประเทศต่างๆ นำไปใช้เพื่อส่งเสริมความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ก่อนตกเป็นอาณานิคมตะวันตก เอกลักษณ์และสถานะทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างที่ไม่ใช่กลุ่มที่มีอำนาจเหนือกว่า และการอนุรักษ์ดินแดนบรรพบุรุษและรูปแบบทางวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง สิ่งที่รายงานฉบับนี้เน้นย้ำคือการะบุอัตลักษณ์ของชนพื้นเมือง (indigenous self-Identification) นอกจากองค์การสหประชาชาติจะนำนิยามนี้ไปใช้จริงแล้ว อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 169 และปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง ก็นำความหมายดังกล่าวไปกำหนดแนวทางป้องกันและคุ้มครองสิทธิของชนพื้นเมือง โดยระบุว่า “ชนพื้นเมืองและบุคคลต่าง ๆ มีสิทธิที่จะเป็นสมาชิกของชุมชนหรือชาติตามประเพณีและขนบธรรมเนียมของชุมชนหรือชาตินั้น ๆ และห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ เกิดขึ้นจากการใช้สิทธิดังกล่าว” (Sarivaara et al., 2013)

อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการบางคนตั้งข้อสังเกตต่อความหมายดังกล่าว เช่น Joona (2012) จากมหาวิทยาลัยแลปแลนด์ ประเทศฟินแลนด์ แสดงความเห็นว่าการนิยาม "ชนพื้นเมือง" ในฐานะกลุ่มคนนั้นไม่ใช่เรื่องยากนัก แต่การนิยามในระดับปัจเจกบุคคลกลับเป็นปัญหา หัวใจสำคัญของปัญหานี้อยู่ที่ความมุ่งหมายของชนพื้นเมืองที่จะได้สิทธิทางประวัติศาสตร์เหนือผืนดินและผืนน้ำของตนกลับคืนมา กล่าวคือ จะนิยามอย่างไรถึง “ผู้ที่มีสิทธิ” ใช้สิทธิของชนพื้นเมือง

Benjamin (2017) ตั้งข้อสังเกตว่าคำว่า "ชนพื้นเมือง" (indigenous people/peoples) และ "ความเป็นชนพื้นเมือง" (indigeneity) นั้นมีความหมายที่กำกวมและตีความได้หลายแง่มุม การนำคำเหล่านี้มาใช้โดยปราศจากการขยายความหรือระบุบริบทให้ชัดเจนจะทำให้เกิดความสับสนเมื่อมีการนำคำว่า "ชนพื้นเมือง" ไปใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิทางการเมือง สิทธิทางวัฒนธรรม และสิทธิในที่ดินทำกิน Benjamin (2017) ยังกล่าวว่าความสับสนอีกประการหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่คำว่า ‘indigenous’ (ชนพื้นเมือง) มักถูกนำมาใช้ในความหมายเดียวกับคำว่า ‘tribal’ (ชนเผ่า) ซึ่งเป็นการเหมารวมบริบททางสังคมที่แตกต่างกันและบางครั้งก็ขัดแย้งกันเองมาไว้ภายใต้คำนิยามเดียวกัน ตัวอย่างเช่นการจัดประเภทชนเผ่าและเกษตรกรให้เป็น ‘ชนพื้นเมือง’ โดยไม่จำแนกความแตกต่างนั้น ถือเป็นการบิดเบือนความเป็นจริงเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของคนสองกลุ่มนี้ โดยเฉพาะด้านศาสนา ภาษา และความผูกพันที่มีต่อผืนดินที่ทำกินและอาศัย

คำว่า “ชนพื้นเมือง” ยังทับซ้อนกับคำว่า “ชนเผ่า” อย่างไรก็ตาม คำว่า "ชนเผ่า" หมายถึงชุมชนทางสังคมหรือการเมืองที่รวมตัวกันโดยยึดหลักความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และมีผู้นำตามประเพณี ซึ่งอาจเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมหรือไม่ใช่ชนพื้นเมืองดั้งเดิมก็ได้ นัยยะของชนเผ่าจึงเกี่ยวข้องกับการจัดระบบทางสังคม ในขณะที่ชนพื้นเมืองจะบ่งบอกถึงการมีภูมิลำเนาเดิมหรือการเกิดในพื้นที่ (Benjamin, 2017) ในปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมืองระบุว่าชนพื้นเมืองต้องเผชิญกับความอยุติธรรมที่สั่งสมมาแต่อดีต อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ การตกเป็นอาณานิคมและการถูกยึดครองที่ดิน ดินแดน และทรัพยากรของตน ซึ่งส่งผลให้พวกเขาไม่สามารถใช้สิทธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการพัฒนาตามความต้องการและผลประโยชน์ของตนเองได้ Benjamin (2017) ตั้งข้อสังเกตว่าบางประเทศในเอเชียไม่มีการนิยามคำว่า 'ชนพื้นเมือง' (indigenous) หรือไม่มีการใช้คำว่า 'ชนเผ่า' (tribal) เปิดช่องให้รัฐบาลตีความปฏิญญานี้ในลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากเจตนารมณ์เดิม โดยเฉพาะเรื่องความอยุติธรรมที่สั่งสมมาแต่อดีต

Benjamin (2017) กล่าวว่าแม้ว่าทั้งชนเผ่าและเกษตรกรในเอเชียอาจเป็น 'ชนพื้นเมือง' (indigenous peoples) ได้ในหลายแง่มุม แต่กลุ่มคนเหล่านี้ยังดำรงอยู่ในโลกทางสังคมที่แตกต่างกัน การนำคำว่า 'ชนพื้นเมือง' (indigenous) และ 'ชนเผ่า' (tribal) มาใช้ปะปนกันทำให้มองข้ามความแตกต่าง ในกรณีการเรียกร้องสิทธิ 'ชนพื้นเมือง' ของทั้งชนเผ่าและกลุ่มเกษตรกรพื้บ้าน อาจเกิดปัญหาได้เพราะวิถีชีวิตและเงื่อนไขทางสังคมของสองกลุ่มนี้แตกต่างกันภายใต้เศรษฐกิจทุนนิยมที่มีการใช้เงิน ส่งผลให้ชนเผ่ากลายเป็นแรงงานรับจ้างและต้องพึ่งพาบุคคลภายนอกที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมและเมืองใหญ่ ทำให้ท้องถิ่นสูญเสียการควบคุมทรัพยกรของตัวเอง สถานการณ์ทำให้ชนเผ่าพยายามเรียกร้องสิทธิภายใต้นิยาม “ชนพื้นเมือง” จะเห็นว่าบริบทสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนไปมีผลให้คนท้องถิ่นและชนเผ่าพยายามเรียกตนเองเป็นชนพื้นเมือง

กรณีศึกษาความเป็นชนพื้นเมือง

กรณีศึกษาปัญหาชนพื้นเมืองในฮาวาย พบว่านิยามการเป็นชนพื้นเมืองฮาวายเพิ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1921 โดยระบุว่าบุคคลที่มีสัดส่วนสายเลือดฮาวายอย่างน้อยครึ่งหนึ่งก่อนปี ค.ศ. 1778 ถือเป็นชาวฮาวายพื้นเมือง การใช้เหตุผลเรื่องสัดส่วนสายเลือด (blood quantum) กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบกฎหมายในฮาวาย แต่ทำให้ความเป็นอธิปไตยของชาวฮาวายพื้นเมืองอ่อนแอลง (Kauanui, 2008) รัฐสภาสหรัฐอเมริกากำหนดเกณฑ์สัดส่วนสายเลือดชนพื้นเมืองฮาวายไว้ที่ร้อยละ 50 เพื่อใช้เป็นนิยามทางกฎหมายสำหรับ "ชาวฮาวายพื้นเมือง" กรณีการจัดสรรที่ดิน กฎที่เข้มงวดของการคำนวณสัดส่วนสายเลือดทำลายธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับลำดับวงศ์ตระกูล ระบบเครือญาติ และแนวคิดเรื่องความเป็นเจ้าของแบบดั้งเดิมของชาวคานากามาโอลิ (Kanaka Maoli) ซึ่งเป็นชาวฮาวายพื้นเมือง นโยบายของสหรัฐอเมริกาเชื่อว่าการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์เป็นวิธีการ "ลดทอน" สายเลือดของชนพื้นเมือง ทำให้ลบล้างเอกลักษณ์ของชนพื้นเมือง ซึ่งทำให้เกิดความแตกแยกภายในชุมชน

ปัญหาการนำสายเลือดมาพิสูจน์ความเป็นชนพื้นเมืองถือเป็นการเชื่อในทฤษฎีแก่นแท้ทางเชื้อชาติ ซึ่งเป็นผลผลิตคณิตศาสตร์แบบอาณานิคมตะวันตก (colonial math system) และอิทธิพลความรู้วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ในทางวัฒนธรรม สำนึกในความเป็นชนพื้นเมืองมิได้อยู่ที่เลือดหรือปัจจัยทางชีววิทยา หากแต่ก่อตัวจากประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านพิธีกรรมความเชื่อและขนบธรรมเนียม นักมานุษยวิทยา Ryan W. Schmidt (2011) กล่าวว่า เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และอัตลักษณ์ ล้วนเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นซึ่งไม่อาจระบุหรือจำแนกได้อย่างชัดเจนผ่านทางชีววิทยาของมนุษย์ นอกจากนั้น การตรวจดีเอ็นเอ (DNA) เพื่อพิสูจน์เชื้อสายชนพื้นเมืองก็เป็นปัญหา เพราะการใช้ดีเอ็นเอ (DNA) ในการลงทะเบียนชนพื้นเมืองอาจทำให้ผู้ที่มีความผูกพันทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงถูกกีดกันอย่างไม่เป็นธรรม หรืออาจนำเอาบุคคลที่ไม่มีความเชื่อมโยงกับชุมชนพื้นเมืองเข้ามาโดยไม่ได้ตั้งใจ (Beckenhauer, 2003)

ในหมู่นักมานุษยวิทยากายภาพที่ศึกษาความหลากหลายของมนุษย์ในปัจจุบัน พบว่าความหลากหลายของมนุษย์ปรากฏอยู่ภายในกลุ่มประชากรทุกกลุ่ม มิได้เป็นความแตกต่างที่แยกประชากรออกจากกัน ปัจจุบันการตรวจดีเอ็นเอ (DNA) สามารถระบุญาติสายเลือดใกล้ชิดได้ แต่ไม่สามารถวัดระดับความผูกพันทางวัฒนธรรมหรือสถานะความเป็นสมาชิกของชนเผ่าได้ เมื่อบุคคลถูกลดทอนอัตลักษณ์ชนพื้นเมืองให้เหลือเพียงแค่เปอร์เซ็นต์ของดีเอ็นเอ (DNA) ถือเป็นการคุกคามสิทธิทางกฎหมาย การมีสิทธิ์ในที่ดิน และทรัพยากรที่ชนเผ่าต่าง ๆ ต่อสู้มาหลายชั่วอายุคน (Relethford, 1994; TallBear, 2003) การศึกษาของ Melissa L. Meyer (1999) พบว่าในทางประวัติศาสตร์ กลุ่มชนพื้นเมืองอเมริกันจำนวนมากใช้คำว่า "เลือด" เป็นคำเปรียบเปรยถึงสายเลือดและเชื้อสายของครอบครัว มากกว่าที่จะหมายถึงสัดส่วนทางสรีรวิทยาหรือตัวเลขทางคณิตศาสตร์ในแบบสมัยใหม่ อัตลักษณ์ของชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิมในอเมริกาพึ่งพาโครงสร้างทาง

สังคมและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสหรัฐอเมริกามุ่งพิจารณาเรื่องครอบครัว การรวมกลุ่มในชุมชน และระบบการแปลงสัญชาติ ทำให้บุคคลที่ไม่ใช่ญาติกลายเป็นสมาชิกชนเผ่าได้อย่างเต็มตัว มีการนำข้อกำหนดเรื่องสัดส่วนเลือดมาใช้ ลดขนาดที่ดินที่จัดสรรให้แก่แต่ละบุคคล ถือเป็นการลดทอนและกำจัดประชากรพื้นเมือง

ความซับซ้อนของการเป็นชนพื้นเมือง เห็นได้จากกลุ่มคนที่เรียกว่าเมทิส (Métis) ในแคนาดา รากศัพท์คำว่าเมทิสมาจากภาษาฝรั่งเศส หมายถึง “การผสม” คนกลุ่มนี้เป็นเชื้อสายที่ผสมระหว่างชนพื้นเมืองเดิมกับชาวยุโรปตะวันตกที่อพยพเข้ามาในแคนาดาช่วงอาณานิคมราวคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 ชาวเมทิสจะพูดภาษาที่เรียกว่า “ภาษามิชิฟ” (Michif) ซึ่งเป็นภาษาผสมผสานคำนามภาษาฝรั่งเศสเข้ากับโครงสร้างคำกริยาของภาษาครี (Cree) การศึกษาทางชีววิทยาแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางพันธุกรรมของชาวเมทิส โดยมีสายเลือดทางฝ่ายพ่อเป็นชาวยุโรป และสายเลือดทางฝ่ายแม่เป็นชนพื้นเมือง (Bouchard et al., 2020) การรับรองสถานะเป็นชาวเมทิสอย่างเป็นทางการและได้รับบัตรสมาชิกสภาเมทิสแห่งแคนาดา บุคคลนั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (1) ต้องระบุตนเองว่าเป็นชาวเมทิส (2) ต้องได้รับการยอมรับจากชุมชน กล่าวคือ ชุมชนต้องยอมรับว่าบุคคลดังกล่าวเป็นชาวเมทิส (3) ต้องไม่เป็นผู้มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนชาวอินเดียน (Indian Register) หรือทะเบียนชาวอินูอิต (Inuit Register) และ (4) ต้องสืบเชื้อสายมาจากกลุ่มประชากรชาวอินเดียน กล่าวคือ ต้องสามารถพิสูจน์ที่มาหรือเชื้อสายความเป็นอินเดียนได้ตามกระบวนการตรวจสอบที่กำหนดโดยสภาเมทิสแห่งแคนาดา (Canadian Métis Council) ปัจจุบันชาวเมทิสพยายามเปลี่ยนตนเองเป็นชนพื้นเมืองอินเดียนเพื่อให้เข้าถึงสิทธิมากขึ้น

Mccormack (2011) กล่าวว่าภายใต้ระบอบเสรนิยมใหม่ ชนพื้นเมืองถูกทำให้กลายเป็นแรงงาน ตัวอย่างในชนเผ่าเมารี ประเทศนิวซีแลนด์ กลุ่มคนเหล่านี้ถูกทำให้เป็นภาพจำที่ตายตัว การเป็นชนพื้นเมืองจึงดำรงอยู่ท่ามกลางความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีการต่อรองไกล่เกลี่ยอยู่ตลอดเวลาทั้งจากหน่อยงานท้องถิ่นถึงระดับโลกไม่ว่าจะเป็นข้าราชการภาครัฐ กลุ่มทุนเอกชน นักวิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชน กล่าวคือ การบริหารจัดการแบบเสรีนิยมใหม่มักลดทอนความซับซ้อนของกลุ่มชนพื้นเมืองให้เหลือเพียง “หมวดหมู่ทางเชื้อชาติ” หรือชาติพันธุ์ที่เรียบง่าย นอกจากนั้น นโยบายรัฐทำให้รูปแบบการถือครองกรรมสิทธิ์ร่วมแบบดั้งเดิม (common ownership) เปลี่ยนไปสู่ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล (private property) ความหมายทางสังคมถูกลดทอนลงเพื่อให้สอดคล้องกับระบบตลาดเสรี

การศึกษาของ Sylvain (2002) อธิบายว่าชาวซาน (San people) แห่งแอฟริกาตอนใต้ได้รับผลกระทบจากลัทธิอาณานิคมและการแบ่งแยกสีผิว ทำให้ชาวซานบางกลุ่มถูกแยกไปอยู่ในดินแดนห่างไกลหรือเขตสงวนสัตว์ป่า ในขณะที่ชาวซานส่วนใหญ่กลายเป็นชนชั้นล่างที่ไร้ที่ดิน เป็นแรงงานในฟาร์ม แรงงานในบ้าน และบุกรุกที่ดิน ปัจจุบัน ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างอัตลักษณ์

ของชาวซานจึงอาศัยภาพลักษณ์ของ "นักล่าและเก็บของป่า (hunter-gatherer) ในการเคลื่อนไหวนี้ทำให้เห็นกลยุทธ์ของชาวซานที่ต้องการให้สังคมนานาชาติเห็นว่าพวกเขาเป็นชนพื้นเมืองที่ “แท้จริง” เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทางการเมืองและสิทธิในที่ดิน กลยุทธ์ดังกล่าวเรียกว่าสารัตถนิยมเชิงยุทธวิธี (Strategic Essentialism)

Guenther et al. (2006) กล่าวว่าคำว่า "ชนพื้นเมือง" (indigenous peoples) มีประโยชน์ในการชี้ให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ร่วมที่ถูกบดบัง แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลเสียโดยการบดบังความแตกต่างที่มีพลวัตและมีความสำคัญ ความหมายของชนพื้นเมืองมักจะเชื่อมโยงถึงสิ่งดั้งเดิมภายใต้วิธีคิดแบบสารัตถนิยม (essentialism)และปฐมภูมินิยม (primordialism) ซึ่งเป็นสิ่งที่ชนพื้นเมืองนำไปใช้อธิบายตัวเอง (Smith, 1999) หากมองเชิงการเมืองของอัตลักษณ์การหยิบเอาวิธีคิดนี้มาใช้ถือว่าเป็นเครื่องมือสำหรับชนพื้นเมืองในการสร้างความมั่นใจในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ปัญหาประการหนึ่งคือ “ภาระ” ที่ชนพื้นเมืองจำนวนมากต้องเผชิญในการพิสูจน์สิทธิเหนือที่ดินของตน โดยพวกเขาถูกคาดหวังให้พิสูจน์ "ความเป็นชนพื้นเมืองที่แท้จริง" (authenticity) ผ่านการแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม สถานการณ์นี้สะท้อนการเมืองแห่งการนิยามตัวตน ‘ความเป็นชนพื้นเมือง’ (Indigeneity) กลายเป็นภาพลักษณ์ที่กลุ่มผู้ด้อยอำนาจสร้างขึ้นเภายใต้ข้อจำกัดที่กำหนดโดยวาทกรรมของกลุ่มผู้มีอำนาจเหนือกว่า

……

ผู้เขียน

ดร.นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ ผู้จัดการ

ฝ่ายวิจัยและส่งเสริมวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

เอกสารอ้างอิง

Beckenhauer, E. (2003). Redefining race: can genetic testing provide biological proof of Indian ethnicity? *Stanford Law Review*, 56(1), 161–190.

Benjamin, G. (2017). Indigenous peoples: indigeneity, indigeny or indigenism? In Christoph Antons, (Ed.), *Routledge Handbook of Asian Law Edition,* (362-377). London: Routledge.

Bouchard, M., Malette, S. & Marcotte, G. (2020). A river cuts through it: the Métis on the two banks of the Ottawa River. *Journal de la Société des américanistes,* [Online], 106-2.

Cobo, J. M. (1986). *Study on the Problem of Discrimination Against Indigenous Populations*. Report for the UN Sub-Commission on the Prevention of Discrimination of Minorities.

Guenther, M., Kenrick, J., Kuper, A., Plaice, E., Thuen, T., Wolfe, P., & Zips, W. (2006). The concept of indigeneity. *Social Anthropology,* 14(01), 17-32.

Kauanui, J. K. (2008). *Hawaiian Blood: Colonialism and the Politics of Sovereignty and Indigeneity.* Durham: Duke University Press.

Joona, T. (2012). *ILO Convention No. 169 in a Nordic Context with Comparative Analysis: An Interdisciplinary Approach.* Rovaniemi: Lapland University Press.

Mccormack, F. (2011). Levels of indigeneity: the Maori and neoliberalism. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 17(2), 281-300.

Meyer, M. L. (1999). American Indian Blood Quantum Requirements: Blood is Thicker Than Family. In Valerie J. Matsumoto and Blake Allmendinger (Eds.), *Over the Edge: Remapping the American West* (pp. 231–49). University of California Press.

Relethford, J. H. (1994). Craniometric variation among modern human populations, American *Journal of Physical Anthropology,* 95(1), 53–62, 2-s2.0-0028048771.

Sarivaara, E., Maatta, K., & Uusiautti, S. (2013). Who Is Indigenous? Definition of indigeneity. *European Scientific Journal,* December 2013, vol.1, 369-378.

Schmidt, R. W. (2011). American Indian Identity and Blood Quantum in the 21st Century: A Critical Review. Journal of Anthropology, 2011(4), DOI: 10.1155/2011/549521

Smith, L. T. (1999). *Decolonizing methodologies: research and indigenous peoples.* London: Zed Books.

Sylvain, R. (2002). Land, water and truth: San identity and global indigenism. *American Anthropologist*, 104, 1074–85.

Tallbear K. (2003). DNA, blood, and racializing the tribe. *Wicazo Sa Review,* 18(1), 81–107.